

Bolags- och bokslutsrätt, 15.11.2023

Maxpoäng i förhöret: 30 p.

Maxpoäng (uppgift 1): 10 p.

Maxpoäng (uppgift 2): 10 p.

Maxpoäng (uppgift 3): 10 p.

Vid tentamen är det tillåtet att använda sanakirja.fi-tjänsten

Dessutom är det tillåtet att använda EUR-lex <https://eur-lex.europa.eu/> och Finlex Lagstiftning-sektion: <https://www.finlex.fi/sv/laki/> och <https://www.finlex.fi/fi/laki/> i tentamen.

Uppgift 1 (svarsutrymme 780 ord)

Varför är borgenären skyddad av bestämmelserna i aktiebolagslagen?

Uppgift 2 (svarsutrymme 780 ord)

Styrelsemedlemmarna Kaisa och Matti vid Vattenandelslaget Laukaan Purovesi har i dag 15.11.2023 samlats kring ett bokslutsutkast som gäller det räkenskapsår som gått ut 30.6.2023.

Anvisningar:

- Svara med en motivering.
- Och om du anser att det finns något fel i de bokslutsanteckningar som anges i uppgiften, ange hur och i vilken del av bokslutet justeringen ska göras, med angivande av de berörda beloppen.
- Om det inte finns någon anledning till förändring, berätta då varför.
- Men resonera inte om allmänna redovisningsprinciper om de inte har något med saken att göra.

DEL A: Enligt utkastet till bokslut finns det 25 000 euros i bolagets fritt eget kapital, men av de bestående tillgångarna i balansräkningen framgår en fordran på 15.000 euro från Matti, som har tagit ut sådana likvida medel ur kassan för eget bruk under det föregående räkenskapsåret, dvs. det räkenskapsår som avslutades 30.6.2022. För Kaisa kommer uppgift

om Mattis skuld som en överraskning och han kräver att Matti ska betala tillbaka skulden utan obefogat dröjsmål.

FRÅGA 1: Påverkar Kaisas krav a) bokslutet för den räkenskapsperiod som avslutades 30.6.2022 och/eller b) bokslutet för den räkenskapsperiod som avslutades 30.6.2023 – och hur?

DEL B: bland de rörliga aktiva i balansräkningen finns en turbomotor som köpts i början av den avslutade räkenskapsperioden antecknad på anskaffningsutgiften (1 500 euro). Ekonomichef Keijo klargör för Kaisa och Matti att den ekonomiska hållningstiden för denna motor har beräknats till 5 år och att det i vattenandelslag är sedvanlig bokföringspraxis att tillämpa förfarandet med linjär avskrivning. Keijo berättar också att motsvarande motor skulle ha kunnat köpas för 12 000 euro i slutet av räkenskapsåret, varför det i resultaträkningen har antecknats 2 000 euro som tillfällig inkomst. Inga andra bokslutsnoteringar har gjorts i resultaträkningen eller balansräkningen för turbomotorn.

FRÅGA 2: Har anteckningarna gjorts korrekt? – Om så inte är fallet, vilka är felen?

DEL C: Vattenandelslaget har ägt 19,9 procent av aktierna i börsbolaget Osinkovirta Abp sedan november 2017 efter att oväntat ha fått dem som testamentsgåva. Vid den tidpunkten uppgick deras börsvärde till 2,4 miljoner euro, varav de har tagits upp under rubriken "Övriga aktier och andelar" bland bestående aktiva i balansräkningen. I maj 2023 fattade andelslagets styrelse ett beslut om försäljning av aktier så snart som möjligt efter att ha blivit rädd för att börsvärdet i och med kursnedgången var 1,9 miljoner euro.

FRÅGA 3: Vilken verkan bör detta beslut ha nu när bokslut upprättas för det senaste räkenskapsåret, om inte någon av aktierna har sålts ännu, med tanke på att börsvärdet hade sjunkit till 1,7 miljoner euro i slutet av juni 2023 men plötsligt stigit till 2,35 miljoner euro i början av november 2023?

DEL D: Andelslaget hade kundfordringar på sammanlagt 90.000 euro i slutet av räkenskapsperioden; de hade uppstått genom försäljningar redan 2019 - 2022. Av dem har 30.000 euro antecknats som bestående aktiva i utkastet till bokslut på den grunden att förväntan - som bygger på Keijos tidigare erfarenheter - är att en tredjedel av kundfordringarna kan drivas in, men först om fem år.

FRÅGA 4: Bör man på grund av Keijos redogörelse förändra utkastet till bokslut – och om så är fallet, hur skall man då göra med resultaträkningen å ena sidan och balansräkningen å den andra?

FRÅGA 5: Skulle det ha någon betydelse om indrivningsbyrån hade fått i uppdrag att driva in detta belopp på 30.000 euro och som hade antecknats i de rörliga aktiva?

Uppgift 3 (svarsutrymme 780 ord)

Syftet med ett andelslags verksamhet och dess inverkan på användningen av andelslagets medel.

***

Tehtävän 1 mallivastaus

Miksi velkojaa suojellaan osakeyhtiölain säännöksin?

Oikeustieteen opinnoissa vastauksilta odotetaan kysytyn ymmärtämistä, syvällisen ymmärryksen osoittamista ja analyyttistä otetta käsillä olevan kysymyksen tematiikkaan. Vastauksen arvostelu on kokonaisarvostelua, eikä ns. pääsykoetyyppistä arvostelua. Mallivastausta ei ole, vaan jokainen vastaus on kirjoittajansa näköinen. Vastauksen itsenäisyysaste on myös yksi osa-alue, johon kiinnitetään huomiota.

Kysymyksen osalta on odotettu, että vastauksissa osoitetaan ymmärretyn, mitä on kysytty. Vastausta on siis odotettu kysymykseen, miksi velkojaa suojellaan osakeyhtiölain säännöksin. Ei siis kysytty, miten velkojaa suojataan osakeyhtiölain säännöksin. Vastauksessa on odotettu käsiteltävän muun muassa yleisellä tasolla, miksi on tehokasta ja tarkoituksenmukaista säätää velkojien suojasta osakeyhtiölaissa. Tällöin on odotettu, että ymmärretään muun muassa osakeyhtiölain rooli vakiosopimustyyppisenä sääntelynä ja sopimisen transaktiokustannuksia laskevana, velkojien suojaus sääntelyn merkitys rahoituksen saatavuudelle ja kustannukselle sekä eri rahoitusvälineiden välisen maksunsaantijärjestyksen, valta-riskikontekstin, osakkeenomistajan rajoitetun vastuun, yhtiön omaisuuden itsenäisyyden ja pääoman pysyvyyden roolit ja näiden väliset suhteet. Sinänsä on voitu esimerkin myös tuoda esille, miten sanotussa kehyksessä velkojaa konkreettisesti suojataan osakeyhtiölain säännöksin.

Tehtävän 2 mallivastaus

Tehtävässä ensisijaisesti odotettiin opiskelijan ymmärtävän eri tilinpäätöserien luonnetta ja luonne-erojen vaikutusta asianomaisen erän jaksottamisratkaisuihin ja arvostamiseen. Tämä oli sisältönä niin B, C, ja D-osassa. Hoksottomia koeteltiin näissä myös sen suhteen, käsittääkö opiskelija sen, missä kohtaa tasetta voi minkäkin laista omaisuutta olla eli onko, asianomainen erä ylipäänsä oikeassa kohtaa. Tehtävän A-osa puolestaan testasi, onko opittu, että tilinpäätös kuvaa aina jo menneenä aikana toteutuneita tapahtumia, joita eivät sittemmin tehdyt havainnot ja vaatimukset muuksi muuta.

Tehtävän 3 mallivastaus

Osuuskunnan toiminnan tarkoitus ja sen vaikutus osuuskunnan varojen käyttöön.

Keskeistä kysymyksessä oli ymmärtää mikä on osuuskunnan toiminnan tarkoitus ja millä tavoin se vaikuttaa varojen jakamisen lisäksi varojen käyttöön. Tällöin on keskeistä ottaa huomioon ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

1. Toiminnan tarkoitusta koskeva OKL 1:5 on vain yleissäännös, jossa määritellään osuuskunta. Miten laissa säädettyä osuuskunnan toiminnan tarkoitusta toteutetaan yksittäisessä osuuskunnassa, ilmenee osuuskuntakohtaisesti osuuskunnan säännöistä olevasta toimialamääräyksestä.
2. Varojen jakamisen ja käyttämisen kannalta olennaisia säännöksiä ovat yhdenvertaisuusperiaate ja yleislauseke (OKL 1:7), joiden mukaan osuuskunnan velvollisuudet kohdistuvat yhdenvertaisesti kaikkiin jäseniin, ellei säännöissä määrätä toisin.
3. Olennaisin varojen käyttöä koskeva säännös on OKL 16:1.3, jonka mukaan muu liiketapahtuma kuin osuuskuntalaissa säädetty tapa jakaa varoja, joka vähentää osuuskunnan varoja tai lisää sen velkoja ilman liiketaloudellista perustetta, on laitonta varojenjako. Liiketaloudellinen peruste kytkeytyy osuuskunnan toiminnan tarkoitukseen ja yhdenvertaisuusperiaatteeseen, kun osuuskunnan liiketoiminnan tarkoitus on palvella jäseniä säännöissä määrättyllä tavalla. Eräs esimerkki siitä, onko liiketaloudellinen peruste käsillä ovat jäsenalennukset ja -edut (ns. bonukset): toteutetaanko niillä osuuskunnan toiminnan tarkoitusta?
4. Liiketaloudellisen perusteen puuttuessa varoja voidaan käyttää vain OKL 16:1.1:ssä säädettyihin laillisiin varojenjako tapoihin.
5. Näistä on erityisesti huomattava ylijäämän jakaminen, joka on laillista vain, jos siitä on määrätty säännöissä (OKL 16:5). Yhdenvertaisuusperiaatetta osuuskunnassa kuvaa säännös, jonka mukaan jako toimitetaan sen mukaan kuin jäsenet ovat käyttäneet hyväkseen osuuskunnan palveluita, jollei säännöissä ole muuta määrätty.
6. Yhdenvertaisuusperiaatetta kuvaa myös OKL 16:8.4:n säännös, jonka mukaan Vapaata omaa pääomaa voi kaikkien jäsenten suostumuksella jakaa myös muulla kuin OKL 16:1.1:ssä tarkoitetulla tavalla, jollei säännöistä johdu muuta. Näin yksimieliset jäsenet viime kädessä määrittelevät miten varoja käytetään.
7. Aina on kuitenkin muistettava kaikessa varojen jakamisessa, jakotavasta riippumatta, että varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää osuuskunnan olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden (OKL 16:2). Osuuskunta on oikeushenkilö, jossa jäsenet eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osuuskunnan velvoitteista, ellei säännöissä ole muuta määrätty. Näin toiminnan tarkoitusta toteutettaessa on otettava huomioon ei pelkästään jäsenten vaan myös muiden intressit. Toiminnan tarkoitusta ei saa toteuttaa siten, että se loukkaa velkojien ja muiden ulkopuolisten oikeuksia.